

Continuen matant

- ETA és una banda autista, debilitada i embogida, que va entrar en un procés d'implosió sense retorn

ANTONI SEGURA*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 5.12.08

La intransigència d'ETA va fer fracassar el darrer intent per a un final dialogat de la violència que amara des de fa dècades el conflicte basc. Era la darrera oportunitat per posar fi a l'espiral d'horror i assassinats d'una història interminable. Ignacio Uria ha estat la víctima 825 d'ETA. Però la frustració derivada del fracàs del procés no ha deixat indemne ETA. Una part del col·lectiu de presos, que albirava l'esperança d'obtenir la llibertat o de reduir sensiblement les condemnes si es posava fi a la violència, ha criticat durament la direcció i ha exigint la fi d'una lluita armada que és rebutjada per la gran majoria del poble basc.

En el si de la direcció s'han produït enfrontaments per la forma en què es va posar fi a les converses amb el Govern (l'atemptat de la T-4 de Barajas fou, segons sembla, una decisió no comunicada a la delegació que negociava amb el Govern), que han assolit aires de ruptura entre el front polític i el front militar, personalitzats en Xabier López Peña, Thierry, i Garikoitz Aspiazu, Txeroki, tots dos ja detinguts per les forces de seguretat (el 20 de maig i el 17 de novembre, respectivament). A més, l'esquerra abertzale es veu incapaç de mobilitzar el carrer, impulsa una plataforma independentista amb EA i altres organitzacions per pal·liar els efectes de la il·legalitat i desaprofita una nova ocasió per condemnar la violència. Com a colofó, ETA va perdre les darreres

complicitats internacionals (IRA, Congr s Nacional Africà) quan, per boca de la delegació de Batasuna, es neg  a abandonar les armes en la darrera reunió amb dirigents del PSE (Suïssa, maig del 2007) si el Govern no reconeixia la territorialitat i el dret a l'autodeterminació.

En síntesi, ETA es troba avui més aillada i debilitada que mai: assetjada per les forces de seguretat d'Espanya i França; amb un suport social en clar retrocés i una societat basca que rebutja els seus crims; amb una direcció dividida, enfrontada i delmada per les detencions; amb alguns dels dirigents presos m s significats oposats a la direcció i partidaris d'abandonar la lluita armada; amb una militància desorientada i fracturada per les divisions internes i una esquerra abertzale sense el suficient coratge polític i moral per desmarcar-se dels assassinats; sense complicitats internacionals (tret de l'entorn d'Al-Qaida, ETA s'ha convertit en l'única organització armada en actiu a la UE) i sense lideratge (resta la inc gnita del paper que pot tenir Josu Urrutikoetxea, Josu Ternera). I, tanmateix, ETA segueix matant, insensible a la realitat basca i al rebuig massiu de la violència.

IGNACIO URIA era un empresari pròxim al PNB i la seva empresa és una de les adjudicatàries encarregades de construir la Y basca, la xarxa d'alta velocitat que unirà les tres capitals basques, i Euskadi, amb Madrid i Europa. I, des de fa mesos, ETA, amb els seus atemptats, intenta capitalitzar l'oposició que el projecte troba entre algunes forces polítiques i sindicals basques. Creu aix  que pot contrarestar la pèrdua de suport social i reeditar campanyes que en el seu moment va qualificar com un èxit: la campanya contra la construcció de la central nuclear de Lemoiz, projecte que fou abandonat el 1982, amb la central pràcticament construïda, després de 246 actes terroristes comesos

entre el 1977 i el 1982 contra Iberduero i la central, i de cinc assassinats (inclosos els de l'enginyer José María Ryan i el del director de la central, Ángel Pascual); a cavall dels anys 80 i els 90, campanya contra l'autovia de Leitzarán, el traçat de la qual fou finalment modificat. L'autisme impedeix, però, a l'actual direcció d'ETA veure que les suposades victòries no foren tals. En el cas de Lemoiz, el que resultà fonamental fou la mobilització de la societat civil en contra de la central; en el de Leitzarán, la modificació del traçat fou obra del PNB, quan el 1991 substituï a la Diputació Foral de Guipúscoa EA, i de l'oposició de la coordinadora ecologista Lurralde, liderada per Jonan Fernández, que, arran d'aquesta experiència, posà en marxa Elkarri (avui Lokarri), un moviment que rebutja qualsevol mena de violència o coacció i que aposta per resoldre el conflicte basc per la via de la negociació i de la política. Paral·lelament, l'atemptat contra un empresari pròxim al PNB pretén ser un avís per al partit nacionalista que difícilment variarà la seva decisió estratègica més sòlida manifestada ja clarament en les reunions de Txiberta (1977): optar clarament per les vies polítiques i institucionals rebutjant qualsevol complicitat amb la violència.

JA SÉ que les consideracions anteriors de poc serviran per mitigar el dolor dels familiars i amics d'Ignacio Uria, assassinat, com va dir el lehendakari, de la manera més covarda possible. Un assassinat perpetrat per una organització autista, afeblida i embogida, que ha entrat en un procés d'implosió sense retorn. Podran seguir matant, perquè malauradament matar és molt fàcil, però la unitat de les forces democràtiques i l'efectivitat de les forces de seguretat els marquen una agenda inexorable que condueix a la desaparició i la presó.

*Catedràtic d'Història Contemporània (Universitat de Barcelona)